

О.М. Кивенко,
кандидат сільсько-
господарських наук

Інститут сільського
господарства Полісся НААН

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ШКІРИ БУГАЙЦІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ ПОЛІСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

Викладено результати досліджень показників якості шкіри бугайців поліської м'ясної породи різних генотипів, отриманих від прилиття крові вихідних порід в умовах зони Полісся України. За більшістю показників встановлено, що прилиття крові вихідних порід — сментала та шароле, позитивно вплинуло на якісні характеристики шкіри бугайців поліської м'ясної породи.

Ключові слова: поліська м'ясна порода, шкіра, генотип, маса шкіри, бугайці.

Постановка проблеми. Велике біологічне значення для тварин має шкіряний покрив. Він є заслоном, що відгороджує внутрішні частини тіла від несприятливих дій зовнішнього середовища (наприклад, від обезводнення в сухому повітряному середовищі). Постійна заміна ороговілих мертвих клітин епідермісу молодими (лущення) сприяє очищенню шкіри від забруднення і паразитів. Рихла сполучна тканина підшкірного шару слугує місцем резервування поживних речовин, підшкірна жирова тканина оберігає тварин від холоду [5].

До якості шкіри пред'являються високі вимоги. Вона має бути міцною, пружною, щільною. Ці якості забезпечує ретикулярний або сітчастий шар шкіри. Товщині і структурі ретикулярного шару надається велике значення в шкіряній промисловості. Товщина шкіри не однакова у однієї і тієї ж тварини на різних місцях тіла: на спині вона товща, ніж на животі, на зовнішніх сторонах ніг товща, ніж на внутрішніх. Вона залежить також від віку, пов'язана з породою, умовами вирощування тварин [4].

Методика досліджень. Дослідження проводили у племзаводі “Тетірський” Червоно-

армійського району Житомирської області. Для дослідів було відібрано 2 групи нащадків плідників вихідних порід поліської м'ясної породи, сментала та шароле. Третя група, контрольна, сформована з нащадків плідників поліської м'ясної породи. Групи сформовані за принципом пар — аналогів по 20 гол. у кожній. Для оцінки м'ясних якостей в онтогенезі тварин різних генотипів проводили контрольний забій бугайців у 12-, 15- і 18-місячному віці по три голови з кожної групи за методикою ВНДІМС (1984), Г.Т. Шкурина та ін. (2002)[2]. Визначали масу парної шкіри шляхом зважування, розміри шкіри — шляхом взяття промірів її довжини та ширини за допомогою мірної стрічки.

Результати досліджень. Результати досліджень показують, що у бугайців різних генотипів у 12-місячному віці маса парної шкіри була різною. Найвищі показники парної шкіри були у бугайців II групи — вони переважали контрольну на 20,99% ($P < 0,001$), різниця між I дослідною групою і контрольною була дещо меншою і становила 6,75% ($P < 0,001$) (табл. 1).

Найвищий вихід шкіри також мали бугайці II дослідної групи, найменший — контроль-

1. Характеристика шкіри бугайців різних генотипів в 12-місячному віці

Показник	Групи тварин, генотип		
	I дослідна 1/2С1/2ПМ	II дослідна 1/2Ш1/2ПМ	Контрольна ПМ
Маса парної шкіри, кг	23,39±0,35	26,51±0,47	21,91±0,44
Коефіцієнт збільшення маси шкіри, рази	1	1	1
Вихід шкіри, %	6,82	7,23	6,68
Ширина шкіри, см	177,85±0,87	180,03±0,54	179,35±1,0
Довжина шкіри, см	209,05±1,02	211,36±0,63	210,18±1,17
Площа шкіри, дм ²	371,80±2,08	380,51±1,13	376,96±1,84
Вихід шкіри на дм ² , г	62,91	69,67	58,12

ної групи. Різниця між групами коливалася в межах від 0,41 до 0,55% абсолютних. За шириною шкіри різниця між групами була такою: контрольною і II — 0,38%, I і контрольною — 0,84%. За довжиною шкіри значної різниці між групами не встановлено. Найбільша площа шкіри була відповідно у бугайців II групи, найменша у бугайців I дослідної групи. Різниця між цими показниками становила: II і контрольною — 0,94%, контрольною і I — 1,39%. Відповідно вихід шкіри на 1 дм²/г був найбільший у бугайців від прилиття шаролезької крові (II група) і становив 69,67 дм²/г.

В 15-місячному віці різниця між масою парної шкіри II і контрольною групи становила 21,97% ($P < 0,001$), а між I і контрольною 0,18%.

У постембріональний період зростання шкіри протікає повільніше, ніж зростання загальної маси тіла. У зв'язку з цим її відносна маса, виражена у відсотках до живої маси, з віком тварин має тенденцію до зниження [1].

Маса парної шкіри бугайців досліджуваних груп за період із 12 по 15-місячний вік збільшилася в 1,17–1,26 рази. Відповідно у контрольної групи — на 5,44 кг (24,83%);

II групи — 6,85 кг (25,84%); I групи — 3,91 кг (16,72%). В розрізі груп різниця між виходом шкіри становила від 0,40 до 0,50% абсолютних (табл. 2).

Найбільшу площу шкіри мали бугайці II дослідної групи, вони на 1,64% переважали контрольну. З 12- по 15-місячний вік площа шкіри збільшилась у бугайців контрольної групи на 30,92 дм² (8,2%); у II групи на 34,06 дм² (8,95%); I групи на 13,84 дм² (3,72%).

У 18-місячному віці найбільшу масу парної шкіри мали також бугайці II дослідної групи, найменшу — контрольної. Різниця між групами становила: II і контрольною 20,27% ($P < 0,001$), між I і контрольною — 11,74%. Найменший вихід шкіри був у бугайців контрольної групи.

У порівнянні з 12-місячним віком у 18-місячному віці маса парної шкіри збільшилася в 1,75–1,84 рази, а саме: у бугайців контрольної групи вона зросла на 16,67 кг (76,1%), II — на 19,89 кг (75,03%), I — на 19,72 кг (84,31%). Різниця між виходом шкіри в цей період становила: між II і контрольною групою 0,59, між I і контрольною — 0,38% абсолютних. Довжина та ширина шкіри була

2. Характеристика шкіри бугайців різних генотипів у 15-місячному віці

Показник	Групи тварин		
	I дослідна 1/2С1/2ПМ	II дослідна 1/2Ш1/2ПМ	Контрольна ПМ
Маса парної шкіри, кг	27,30±0,48	33,36±1,31	27,35±0,65
Коефіцієнт збільшення маси шкіри, рази	1,17	1,26	1,25
Вихід шкіри, %	6,93	7,43	7,03
Ширина шкіри, см	179,91±0,94	189,19±0,66	187,73±0,52
Довжина шкіри, см	214,35±1,12	219,13±0,77	217,27±0,60
Площа шкіри, дм ²	385,64±2,02	414,57±1,45	407,88±1,12
Вихід шкіри на дм ² , г	70,79	80,47	67,05

3. Характеристика шкіри бугайців різних генотипів у 18-місячному віці

Показник	Групи тварин		
	I дослідна 1/2С1/2ПМ	II дослідна 1/2Ш1/2ПМ	Контрольна ПМ
Маса парної шкіри, кг	43,11±0,36	46,40±0,30	38,58±0,26
Коефіцієнт збільшення маси шкіри, рази	1,84	1,75	1,76
Вихід шкіри, %	8,92	9,13	8,54
Ширина шкіри, см	188,63±0,57	196,14±0,42	193,12±1,32
Довжина шкіри, см	221,11±0,66	233,89±0,50	226,28±1,55
Площа шкіри, дм ²	417,08±1,25	458,75±0,99	436,99±2,99
Вихід шкіри на дм ² , г	103,36	101,14	88,29

у бугайців II дослідної групи вища ніж у I та контрольної. Відповідно і площа шкіри у них була більшою. Вихід шкіри на 1 дм² /г, був найбільшим у цей період у тварин першої групи, найменшим у контрольної. Пло-

ща шкіри з віком відповідно збільшувалася у контрольної групи за період з 12- по 18-місячний вік на 60,03 дм² (15,92%); II групи на 78,24 дм² (20,56%); I групи на 45,28 дм² (12,18%) (табл. 3).

ВИСНОВКИ

Результати досліджень показують, що у постембріональний період зростання шкіри протікає повільніше, ніж зростання загальної маси тіла. В порівнянні з 12-місячним віком у 18-місячному віці маса парної шкіри збільши-

лася в 1,75–1,84 рази, в контрольній групі вона зросла на 16,67 кг (76,10%), II — на 19,89 кг (75,03%), I — на 19,72 кг (84,31%). Вихід шкіри в 12- та 18-місячному віці був нижчим у бугайців поліської м'ясної породи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Буркат В.П. Методики наукових досліджень з селекції генетики та біотехнології у тваринництві / В.П. Буркат, Й.З. Сірацький, Є.І. Федорович. — К.: Аграрна наука, 2005. — 157 с.
2. Шкурин Г.Т. Забійні якості великої рогатої худоби: методики досліджень / Г.Т. Шкурин, О.Г. Тимченко, Ю.В. Вдовиченко. — К.: Аграрна наука, 2002. — 50 с.
3. Козырь В.С. Практические методики исследования в животноводстве / В.С. Козырь, А.И. Свещенцов. — Д.: Арт-Пресс, 2002. — 206 с.
4. Козырь В.С. Мясные породы в Украине / В.С. Козырь, Н.И. Соловьев. — Дніпропетровськ: Видво "Поліграфіст", 1997. — 322 с.
5. Свечин К.Б. Индивидуальное развитие сельскохозяйственных животных / К.Б. Свечин. — К.: Урожай, 1976. — 288 с.

ПЕРСПЕКТИВИ БІОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ХМЕЛЮ

*Розробник — Інститут сільського господарства Полісся НААН.
Автори — Венгер О.В., Венгер В.М., Якубенко І.В., Федорчук Н.А.*

Найбільш небезпечними шкідниками хмелю впродовж вегетаційного періоду є павутинний кліщ та хмелева попелиця. Проти них система захисту передбачає 6–8 обробок високоефективними хімічними препаратами. Застосування препарату біологічного походження Актوفіт 0,2%, к.е., діючою речовиною якого є аверсектин С, істотно зменшить пестицидне навантаження на хмелевий агроценоз та поліпшить екологічну ситуацію навколишнього природного середовища. Авермектини – це природні високоспецифічні нейротоксини, які в мікродозах проникають в організм шкідників кишковим або контактним шляхом і вражають їх нервову систему, пригнічуючи синтез речовин, що виконують роль медіаторів при перенесенні нервового імпульсу у членистоногих, гельмінтів та нематод, внаслідок чого настає їх параліч і смерть. Авермектини завдяки високій специфічності дії не шкідливі для людей і тварин. Обприскування рослин хмелю Актوفітом, 0,2%, к.е. проти даних шкідників має високу технічну ефективність на рівні хімічних препаратів (89–99%) і дає змогу отримати урожай шишок хмелю високої якості.

*За додатковою інформацією звертатися за адресою:
ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОЛІССЯ НААН.
Київське шосе, 131, м. Житомир, 10007.
Тел. (0412) 429231, Венгер О.В., e-mail: venger_o@ukr.net*